

Cơ hội và thách thức trong EVFTA: Góc nhìn của doanh nghiệp Châu Âu

HỘI THẢO

HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI TỰ DO VIỆT NAM-EU: CƠ HỘI CHO DOANH NGHIỆP

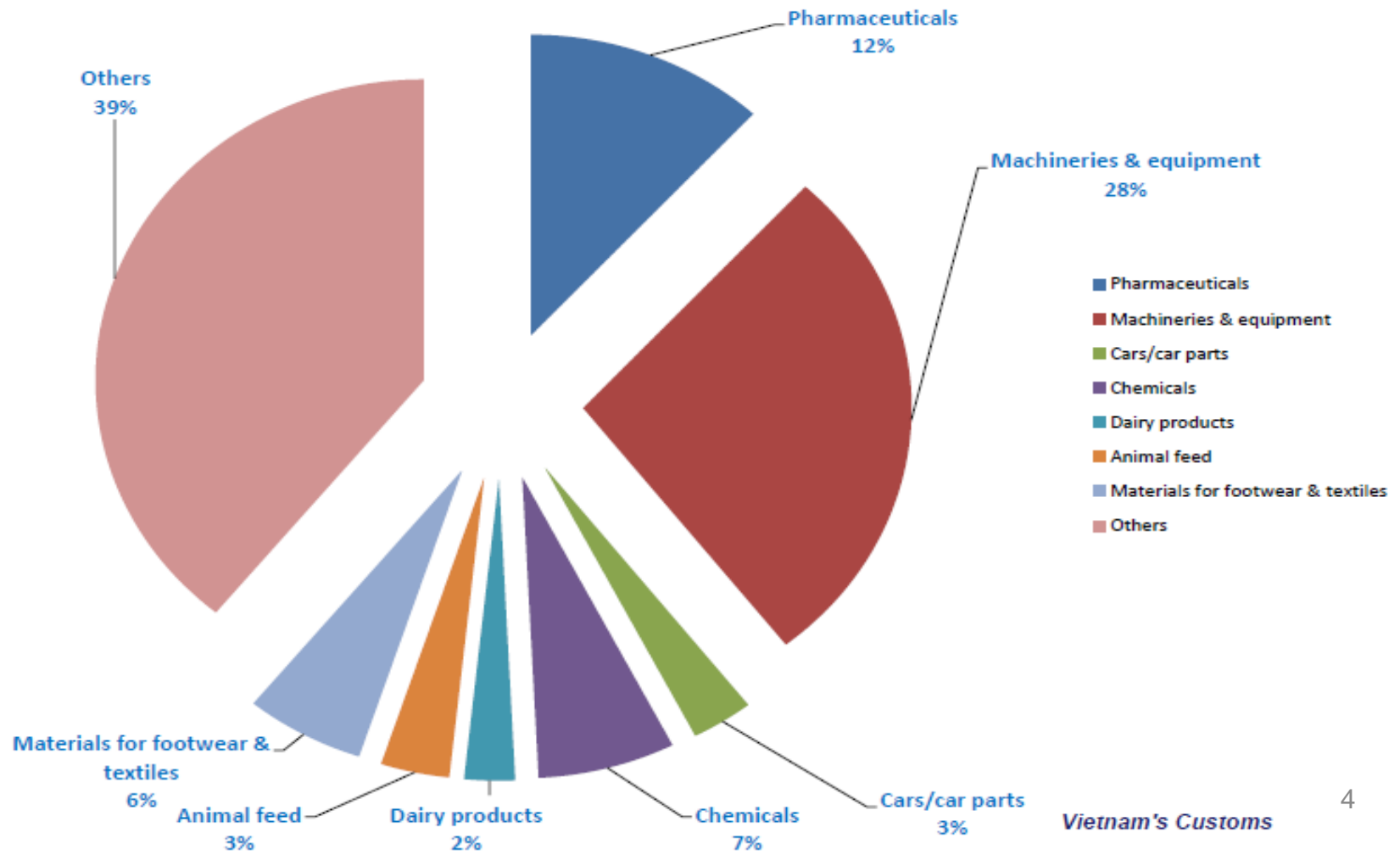
Hà Nội, ngày 31 tháng 5 năm 2016

- Ảnh hưởng của EVFTA đến Thương mại Châu Âu vào Việt Nam
- Ảnh hưởng của EVFTA đến Đầu tư Châu Âu vào Việt Nam và và bảo hộ đối với nhà đầu tư và dự án đầu tư Châu Âu
- Cơ hội và thách thức trong một số lĩnh vực chính
- Các công ty Châu Âu cần gì?
- Hỗ trợ của EuroCham

Ảnh hưởng của EVFTA đến Thương mại Châu Âu vào Việt Nam

Các mặt hàng xuất khẩu chính từ Châu Âu vào VN

Vietnam's imports from the EU

- Thực phẩm, Nông nghiệp và Nuôi trồng thủy sản
- Dược phẩm, trang thiết bị y tế và sinh phẩm chẩn đoán;
- Ngành công nghiệp Ô tô - Xe máy
- Máy móc và trang thiết bị ứng dụng
- Dệt may và Da giày
- Rượu vang và Rượu mạnh
- Năng lượng và tăng trưởng xanh
- Các sản phẩm công nghệ cao

Dỡ bỏ rào cản thuế quan

- Cắt giảm thuế đáng kể:
 - Trong lĩnh vực Máy móc và Thiết bị ứng dụng: Hầu hết tất cả các mặt hàng xuất khẩu từ Châu Âu sẽ được xóa bỏ thuế nhập khẩu ngay khi EVFTA có hiệu lực; các mặt hàng còn lại sẽ được miễn thuế sau 5 năm kể từ ngày hiệu lực
 - Dược phẩm: Khoảng hơn một nửa các dòng sản phẩm trong sẽ được miễn thuế ngay khi EVFTA có hiệu lực, các sản phẩm còn lại sẽ được miễn thuế sau 7 năm kể từ ngày có hiệu lực
 - Ngành công nghiệp ô tô:
 - Bộ phận, linh kiện ô tô: Miễn thuế sau 7 năm kể từ ngày có hiệu lực
 - Ô tô: Sau 10 năm (riêng ô tô động cơ lớn sẽ được miễn sau 9 năm)
 - Rượu vang và rượu mạnh: Miễn thuế sau 7 năm
 - Thực phẩm: Các sản phẩm từ Sữa sẽ được miễn thuế sau 5 năm; Thịt lợn đông lạnh sẽ được miễn thuế sau 7 năm, v.v...

Dỡ bỏ các rào cản phi thuế quan

- Gỡ bỏ nhiều rào cản phi thuế quan, tạo thuận lợi cho các doanh nghiệp Châu Âu:
 - Việt Nam sẽ chấp nhận nhãn mác hàng hóa với xuất xứ “Sản xuất tại Châu Âu” cho các sản phẩm phi nông nghiệp (trừ Dược phẩm). Nhãn mác xuất xứ của từng nước thành viên Liên minh cũng vẫn tiếp tục được chấp nhận.
 - Cho phép các nhà sản xuất Châu Âu có nhiều cơ hội hơn, phản ánh được thị trường Châu Âu ngày càng hội nhập.
 - Trong ngành công nghiệp Ô tô: Việt Nam công nhận toàn bộ các Chứng nhận hợp quy đối với các phương tiện Châu Âu sau 5 năm kể từ ngày có hiệu lực.

Nhiều cơ hội hơn và sự bảo hộ tốt hơn đối với đầu tư tới từ Châu Âu

- Nhiều cơ hội tiếp cận thị trường hơn
- Mức độ bảo hộ tốt hơn đối với nhà đầu tư và khoản đầu tư từ Châu Âu
- Cơ chế thuận lợi hơn để giải quyết tranh chấp giữa nhà đầu tư và nước chủ nhà

- EVFTA mang lại cải thiện đáng kể cơ hội tiếp cận thị trường hơn trong rất nhiều lĩnh vực, vượt ra ngoài khuôn khổ của GATS, ví dụ như:
 - Dịch vụ kinh doanh
 - Dịch vụ môi trường
 - Dịch vụ chuyển phát
 - Ngân hàng
 - Bảo hiểm
 - Vận tải đường biển

- Đối xử tối huệ quốc (MFN):
 - Cho phép áp dụng các kết quả tốt nhất từ các hiệp định FTAs khác (như TPP, RCEP) cho các nhà đầu tư và khoản đầu tư Châu Âu, liên quan đến việc thành lập cơ sở kinh doanh tại Việt Nam
- Đối xử công bằng (FET)
 - FET được cụ thể hóa trong EVFTA, bao gồm một danh sách các biện pháp bị xem như vi phạm FET
 - Điều này mang lại sự bảo hộ cụ thể hơn đối với nhà đầu tư và các khoản đầu tư Châu Âu, và cơ sở rõ ràng hơn cho nhà đầu tư để có thể kiện vi phạm cam kết FET trong trường hợp có vi phạm

- Bồi thường tổn thất trên nguyên tắc không phân biệt đối xử trong trường hợp thiệt hại do chiến tranh, xung đột vũ trang, tình trạng nguy cấp quốc gia, v.v...
- Đối xử quốc gia (NT): Các nhà đầu tư Châu Âu sẽ được hưởng đối xử quốc gia (đối xử không kém thuận lợi hơn đối xử với chủ thể trong nước) trong một số lĩnh vực vượt ra ngoài các cam kết trước đó trong WTO (do một số lĩnh vực chỉ cam kết theo EVFTA chứ không cam kết trong WTO).

- Một chương riêng về giải quyết tranh chấp giữa nhà đầu tư và nước chủ nhà (Chương 8, Phần II, Mục 3)
- Phương thức giải quyết tranh chấp hiện đại và cải tiến nhằm đảm bảo tuân thủ các nguyên tắc bảo hộ đầu tư

- Thời gian xử lý tranh chấp ngắn và rõ ràng:
 - Bản án trọng tài cuối cùng sẽ được đưa ra tối đa là 18 tháng + 90 ngày kể từ ngày bên khởi kiện đệ đơn (trong trường hợp không có kháng án)
 - Tối đa 18 tháng + 90 ngày + 180 ngày (cho thủ tục kháng án) nếu như có kháng án từ một trong các bên tranh chấp.
- Về nguyên tắc, quyết định trọng tài cuối cùng phải được thi hành và tòa trong nước không có quyền chất vấn tính pháp lý của bản án

Cơ hội và thách thức trong một số lĩnh vực chính

- EVFTA mang lại nhiều thay đổi tích cực, ví dụ:
 - Chỉ dẫn địa lý (GIs) được bảo hộ rộng rãi (Việt Nam cam kết đăng ký và bảo hộ danh sách 171 chỉ dẫn địa lý từ Châu Âu và danh sách này có thể được bổ sung).
 - Cơ quan hải quan chủ động tham gia vào việc phát hiện các lô hàng xuất nhập khẩu hàng hóa nghi ngờ xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ, mà không phụ thuộc vào yêu cầu của chủ sở hữu trí tuệ.
 - **Tuy nhiên**, vẫn còn vấn đề liên quan đến thực thi:
 - Chưa có tòa án riêng về sở hữu trí tuệ tại Việt Nam;
 - Thiếu các thẩm phán và các cán bộ hải quan được đào tạo bài bản về sở hữu trí tuệ và có kinh nghiệm thực tiễn về kỹ thuật tại Việt Nam.
- Do đó việc phát hiện và xử lý vi phạm chưa được hiệu quả, quyền của chủ sở hữu trí tuệ vẫn chưa được thực sự đảm bảo.

- EVFTA mang lại nhiều thay đổi tích cực, ví dụ:
 - Quy trình thông quan hàng hóa được tinh giản, tự động hóa, rút gọn và minh bạch hơn
 - Có các thủ tục xét duyệt trước (trước khi hàng hóa đến), đánh giá rủi ro, và hậu kiểm sau thông quan, giúp giảm áp lực thông quan tại điểm đến và cho phép lưu thông hàng hóa nhanh hơn qua biên giới
 - Có thủ tục tham vấn với các đại diện thương mại về các dự thảo luật pháp và các thủ tục hải quan nói chung
- **Tuy nhiên**, vẫn còn thách thức liên quan đến quá trình thực thi:
 - Tiến độ thời gian / thời hạn chót cho các quy trình thủ tục thường không đảm bảo bởi cơ quan hải quan
 - Các cơ quan hải quan và các cán bộ hải quan địa phương chưa nắm bắt được hết hoặc chưa chấp nhận các thay đổi về chính sách từ cấp trên

- Khuôn khổ luật pháp rõ ràng tạo điều kiện cho **đầu tư nước ngoài (FDI)**
 - Mở rộng cam kết của Việt Nam trong WTO nhằm cung cấp cho doanh nghiệp nước ngoài quyền thành lập doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài tại Việt Nam.
 - Bổ sung quyền lợi (bao gồm quyền cung cấp thông tin giáo dục y tế và thành lập nhà kho riêng) cho doanh nghiệp dược phẩm, nhằm tăng cường khả năng xuất khẩu tới Việt Nam của các sản phẩm ngành dược phát minh.
- **Người bệnh tiếp cận nhanh chóng với thuốc**
 - Lược bỏ yêu cầu kiểm định lâm sàng địa phương (thuốc, sinh phẩm và vắc-xin), tiếp cận nhanh hơn với thuốc phát minh
 - Tăng cường khả năng tiếp cận của công ty nước ngoài với đấu thầu chính phủ thông qua việc các công ty nước ngoài được tham gia trực tiếp đấu thầu cạnh tranh và chính điều này sẽ tạo điều kiện cho người bệnh Việt Nam tăng cường khả năng tiếp cận thuốc chất lượng và có khả năng cứu sống.

- Cơ hội định hướng **Việt Nam** trở thành trung tâm sản xuất dược phẩm phát minh trong khu vực
 - Tăng cường tính minh bạch và quy định trách nhiệm cũng như việc đưa ra những quy định và *thực thi về bảo hộ sở hữu trí tuệ*, và những điều này sẽ đưa ra những tính hiệu tích cực cho nhà đầu tư nước ngoài.

- **Cơ hội** thành lập doanh nghiệp dược phẩm có vốn đầu tư nước ngoài (FIE) thông qua việc làm rõ điều này trong quá trình MOIT sửa đổi **Nghị định 23/2007/ND-CP** Quy định chi tiết Luật Thương mại về hoạt động mua bán hàng hoá và các hoạt động liên quan trực tiếp đến mua bán hàng hoá của doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài tại Việt Nam.

Các thách thức khác – Các công ty Châu Âu cần gì?

- Khung pháp lý chưa thực sự ổn định và khó dự đoán
- Các vấn đề cố hữu liên quan đến quá trình ban hành và thực thi các chính sách
- Cần tăng tính minh bạch
- Cần tăng cường chất lượng của hệ thống tòa án trong nước, và thiết lập cơ chế thực thi hiệu quả và minh bạch đối với các quyết định trọng tài nước ngoài

- Đặc biệt đối với các công ty Châu Âu chưa vào thị trường Việt Nam:
 - Khó tiếp cận với các văn bản pháp lý bằng tiếng Anh
 - Thiếu một cổng thông tin đầu mối về Việt Nam, liên quan đến các thông tin thị trường về xuất nhập khẩu, các triển vọng đầu tư vào Việt Nam đặc biệt khi EVFTA có hiệu lực, các thông tin về tiếp cận thị trường, nguồn nhân lực, thuế, các nhà cung ứng trong nước, v.v...
 - Cần có sự quảng bá rộng rãi hơn về thị trường cũng như về cơ hội đầu tư cho tất cả các quốc gia Châu Âu để các doanh nghiệp Châu Âu, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa có thể tiếp cận thông tin

Những nỗ lực từ phía EuroCham

- Tổ chức các sự kiện cụ thể và các khóa tập huấn kỹ thuật nhằm nâng cao nhận thức của các công ty Châu Âu về EVFTA và các lợi ích mà hiệp định mang lại
- Các hoạt động kết nối: Thu xếp các cuộc gặp gỡ giữa các công ty Châu Âu và các nhà sản xuất trong nước
 - Theo tinh thần của Biên bản ghi nhớ giữa EuroCham và Bộ Ngoại Giao, các thành viên của EuroCham đã đi tới nhiều tỉnh thành khác nhau nhằm gặp gỡ lãnh đạo địa phương cũng như các nhà sản xuất tại địa phương thảo luận về cơ hội đầu tư, hợp tác kinh doanh trong tương lai

Ví dụ về sự kiện EVFTA do EuroCham tổ chức

Understanding Rules of Origins Will your products qualify for tariff preferences under Vietnam's FTAs?

Ho Chi Minh City, 24th May 2016

CORPORATE PARTNERS 2016

Platinum

GOLD

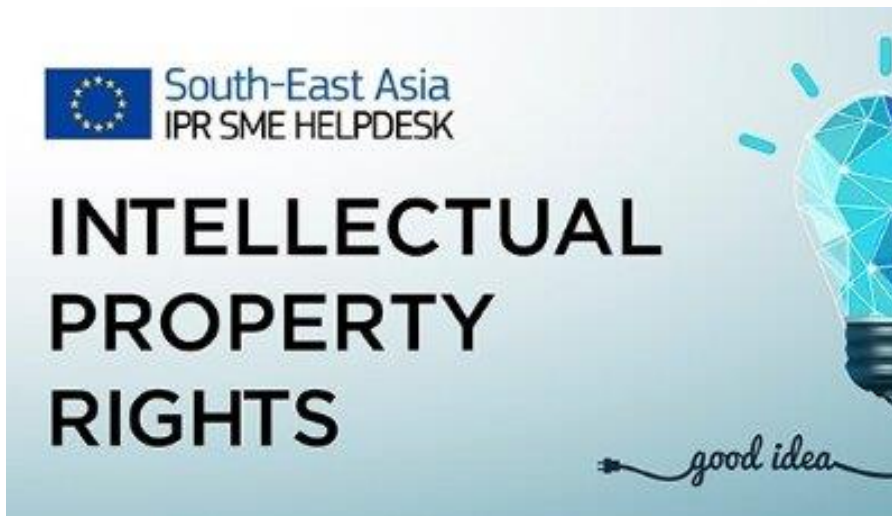

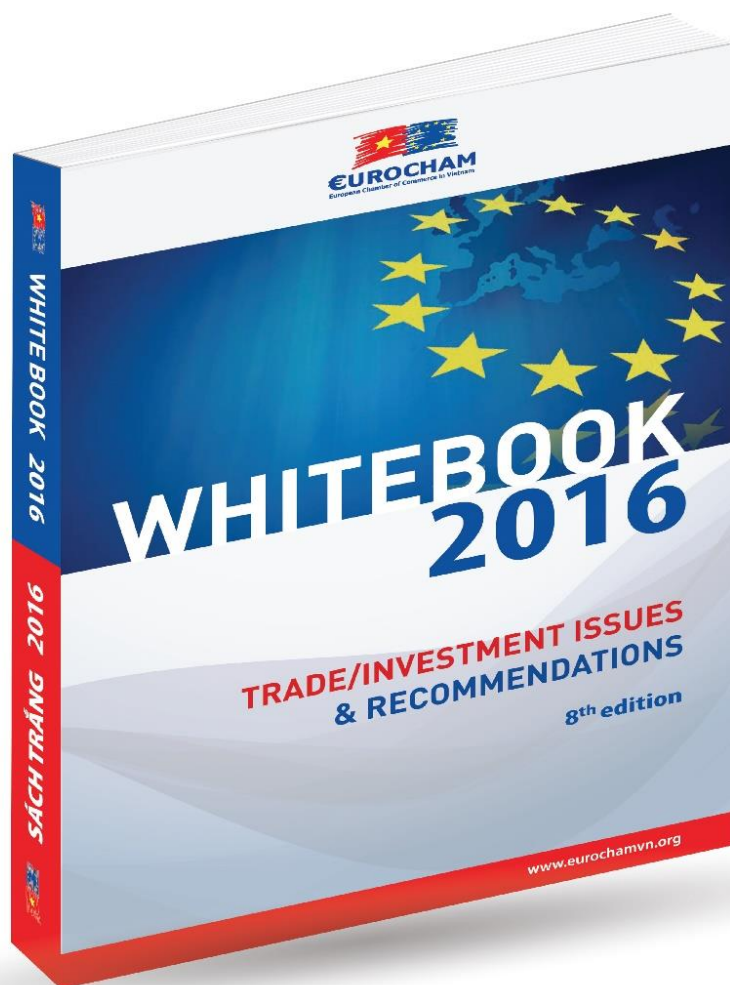
Silver

Hỗ trợ các công ty Châu Âu

- Các hoạt động thúc đẩy Thương mại: Hỗ trợ Mạng lưới Kinh doanh Việt Nam – Liên minh Châu Âu (EVBN) để tổ chức các chuyến thăm Việt Nam cho các công ty Châu Âu nhằm tìm hiểu các cơ hội đầu tư tại Việt Nam
- Các hỗ trợ kỹ thuật khác: Các hoạt động chính sách; và Dự án Hỗ trợ Doanh nghiệp vừa và nhỏ châu Âu về quyền Sở hữu trí tuệ tại Đông Nam Á (IPR Helpdesk)

- Tiếp tục hợp tác chặt chẽ với Chính phủ Việt Nam để có thể mang các thông điệp từ các Công ty Châu Âu đến các cơ quan liên quan, qua đó làm cơ sở để Chính phủ có thể đưa ra các quyết định liên quan đến cải cách pháp lý, v.v...
- Đóng góp các khuyến nghị cải cách thông qua ấn phẩm Sách trắng phát hành hàng năm

- Hợp tác chặt chẽ với Phái đoàn Châu Âu và các tổ chức liên quan để tổ chức các hội thảo, tọa đàm nhằm mang thông tin EVFTA đến gần hơn với người dân nói chung
- Tăng cường quan hệ với các hiệp hội và các tổ chức liên quan (như VCCI, VBF, các Hiệp hội ngành nghề cụ thể) nhằm quảng bá về EVFTA

Chân thành cảm ơn các quý vị